

Серија на договори на Советот на Европа-бр.205

Конвенција за пристап до официјални документи на Советот на Европа

Тромсо, 18.VI.2009 година

Преамбула

Земјите-членки на Советот на Европа и другите потписнички на овој договор,

Имајќи предвид дека целта на Советот на Европа е да постигне поголемо единство меѓу неговите членки заради заштита и реализација на идеалите и принципите кои се нивно заедничко наследство;

Имајќи го предвид, особено, член 19 од Универзалната декларација за човекови права, членовите 6, 8 и 10 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи, Конвенцијата на Обединетите нации за пристап до информации, учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правдата за прашања од областа на животната средина (Архус, 25 јуни 1998 година) и Конвенцијата за заштита на поединци во однос на автоматска обработка на лични податоци од 28 јануари 1981 година (ETS бр. 108);

Имајќи ја предвид и Декларацијата на Комитетот на министри на Советот на Европа за слободата на изразување и информирање, усвоена на 29 април 1982 година, како и препораките на Комитетот на министри до земјите-членки бр. Р (81) 19 за пристапот до информациите што ги поседуваат јавните органи, бр. R (91) 10 за комуникација со трети страни за личните податоци кои ги поседуваат јавните органи, бр. R (97) 18 кои се однесуваат на заштитата на личните податоци собрани и процесуирани за статистички цели, бр. R (2000) 13 за европска политика за пристап до архиви и Rec(2002)2 за пристап до официјални документи;

Со оглед на важноста на транспарентност на јавните власти во едно плуралистичко, демократско општество;

Имајќи предвид дека остварувањето на правото на пристап до официјални документи:

- i. обезбедува извор на информации за јавноста;
- ii. ѝ помага на јавноста да формира мислење за состојбата на општеството и за јавните власти;
- iii. го поттикнува интегритетот, ефикасноста, ефективноста и одговорноста на јавните власти, помагајќи

да се потврди нивната легитимност;

Според тоа, имајќи предвид дека сите официјални документи во принцип се јавни и можат да се задржат само под заштита на други права и легитимни интереси,

Се договорија на следниов начин:

Дел I

Член 1 – Општи одредби

- 1 Начелата наведени подолу треба да се разберат без да се нарушуваат домашните закони и прописи и меѓународните договори кои признаваат пошироко право на пристап до официјални документи.
- 2 За целите на оваа Конвенција:
  - a i „Јавни органи“ ги подразбира:
    - 1 Владата и администрацијата на национално, регионално и локално ниво;
    - 2 Законодавните тела и судските органи доколку извршуваат административни функции во согласност со националното законодавство;
    - 3 Физички или правни лица доколку вршат управни овластувања.
  - ii Секоја договорна Страна може, во моментот на потпишување или при депонирање на својот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, со декларација упатена до Генералниот секретар на Советот на Европа, да изјави дека дефиницијата за „јавни органи“ исто така вклучува една или повеќе од следново:
    - 1 Законодавни тела во однос на нивните други активности;
    - 2 Судските органи во однос на нивните други активности;
    - 3 Физички или правни лица доколку извршуваат јавни функции или работат со јавни средства, согласно националното законодавство.
- б „Службени документи“ се сите информации снимени во која било форма, составени или примени и чувани од јавните органи.

Член 2 – Право на пристап до официјални документи

- 1 Секоја Страна ќе го гарантира правото на секого, без дискриминација по која било основа, да има пристап, по барање, до официјалните документи што ги поседуваат јавните органи.
- 2 Секоја Страна ќе ги преземе неопходните мерки во своето домашно законодавство за да се применат одредбите за пристап до официјални документи утврдени во оваа Конвенција.
- 3 Овие мерки ќе се преземат најдоцна во моментот на влегување во сила на оваа Конвенција во однос

на таа Страна.

Член 3 – Можни ограничувања за пристап до официјални документи

- 1 Секоја Страна може да го ограничи правото на пристап до официјални документи. Ограничувањата ќе бидат прецизно утврдени со закон, ќе бидат неопходни во едно демократско општество и ќе бидат пропорционални со целта за заштита на:
  - а. Националната безбедност, одбраната и меѓународните односи;
  - б. Јавна безбедност
  - в. Спечување, истрага и гонење на криминални активности;
  - г. Дисциплински истраги;
  - д. Инспекција, контрола и надзор од страна на јавните органи;
  - ѓ. Приватност и други легитимни приватни интереси;
  - е. Комерцијални и други економски интереси;
  - ж. Економската, монетарната и девизната политика на државата;
  - з. Еднаквоста на странките во судските постапки и ефективно спроведување на правдата;
  - с. Животна средина; или
  - и. Размислувањата (дискусиите) во рамките на или помеѓу јавните власти во врска со испитувањето на некоја работа.

Засегнатите држави можат, во моментот на потпишување или при депонирање на својот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, со декларација упатена до Генералниот секретар на Советот на Европа, да објават дека комуникацијата со владејачкото семејство и неговото домаќинство или Шефот на државата, исто така, ќе бидат вклучени меѓу можните ограничувања.

- 2 Пристапот до информациите содржани во официјален документ може да биде одбиен ако неговото откривање би било или би било веројатно да им наштети на некој од интересите споменати во став 1, освен ако не постои поголем јавен интерес за објавување.
- 3 Страните ќе го разгледаат поставувањето временски ограничувања над кои ограничувањата споменати во став 1 повеќе нема да важат.

Член 4 – Барања за пристап до официјални документи

- 1 Подносителот на барањето за пристап до некој официјален документ не е должен да наведува причини за пристап до официјалниот документ.
- 2 Страните потписнички може да им дадат право на подносителите на барањата да останат анонимни,

освен кога откривањето на идентитетот е од суштинско значење за да се процесира барањето.

- 3 Формалностите за барањата нема да го надминат она што е суштинско за да се обработи барањето.

Член 5 – Обработка на барања за пристап до официјални документи

- 1 Јавниот орган ќе му помогне на барателот, колку што е разумно можно, да го идентификува бараниот официјален документ.
- 2 По барање за пристап до официјален документ постапува секој јавен орган што го поседува документот. Доколку јавниот орган не го поседува бараниот официјален документ или ако не е овластен да го обработи тоа барање, секогаш кога е можно, ќе ја упати пријавата или подносителот на барањето до надлежниот јавен орган.
- 3 Барањата за пристап до официјални документи се решаваат на еднаква основа.
- 4 Барањето за пристап до официјален документ треба да се решава навремено. Одлуката ќе биде донесена, соопштена и извршена што е можно поскоро или во разумен временски рок кој е претходно одреден.
- 5 Барањето за пристап до официјален документ може да биде одбиено:
  - i Ако, и покрај помошта од јавниот орган, барањето останува премногу нејасно за да може да се идентификува официјалниот документ; или
  - ii Ако барањето е очигледно неразумно.
- 6 Јавниот орган кој одбива пристап до официјален документ целосно или делумно ќе ги наведе причините за одбивањето. Барателот има право по негово барање да добие писмено образложение од јавниот орган за причините за одбивањето.

Член 6 – Форми на пристап до официјални документи

- 1 Кога ќе се дозволи пристап до официјален документ, подносителот на барањето има право да избере дали да изврши увид во оригиналот или копијата, или да добие копија од него во која било достапна форма или облик по негов или нејзин избор, освен ако бараната форма или облик е неоправдано.
- 2 Доколку се применува ограничување за некои од информациите во официјален документ, јавниот орган сепак треба да дозволи пристап до остатокот од информациите што ги содржи документот. Било какви отстапки треба јасно да се наведат. Меѓутоа, ако делумната верзија на документот е погрешна или бесмислена, или ако претставува очигледно неразумен товар за јавниот орган да го објави остатокот од документот, таквиот пристап може да биде одбиен.
- 3 Јавниот орган може да даде пристап до официјален документ упатувајќи го барателот до лесно достапни алтернативни извори.

Член 7 – Трошоци за пристап до службени документи

- 1 Увидот во службените документи во просториите на јавна власт е бесплатен. Ова не ги спречува Страните да утврдат трошоци за услугите во овој поглед што ги обезбедуваат архивите и музеите.

- 2 На барателот може да му се наплати надоместок за копија од официјалниот документ, кој треба да биде разумен и да не ги надминува реалните трошоци за репродукција и испорака на документот. Тарифите за трошоците се објавуваат.

Член 8 – Постапка за правна заштита

- 1 Подносителот чие барање за пристап до официјален документ е одбиено, изрично или имплицитно, делумно или целосно, има право на правна заштита, пред суд или друг независен и непристрасен орган основан со закон.
- 2 Подносителот на барањето секогаш има пристап до брза и евтина постапка за правна заштита, која вклучува или повторно разгледување од јавниот орган или одлучување во согласност со став 1.

Член 9 – Дополнителни мерки

Страните ќе ја информираат јавноста за нејзиното право на пристап до официјални документи и како тоа право може да се искористи. Тие исто така ќе преземат соодветни мерки за:

- а. Едуцирање на јавните власти за нивните должности и обврски во однос на спроведувањето на ова право;
- б. Обезбедување на информации за прашањата или активностите за кои се одговорни;
- в. Ефикасно управување со нивните документи за да бидат лесно достапни; и
- г. Примена на јасни и утврдени правила за зачувување и уништување на нивните документи.

Член 10 – Документи објавени по иницијатива на јавните органи

По сопствена иницијатива и онаму каде што е соодветно, јавниот орган ќе ги преземе неопходните мерки за да ги објави јавните официјални документи што ги поседува во интерес на промовирање на транспарентноста и ефикасноста на јавната администрација и за поттикнување информирано учество на јавноста во прашања од општ интерес.

Дел II

Член 11 – Група специјалисти за пристап до службени документи

- 1 Група специјалисти за пристап до официјални документи ќе се состанува најмалку еднаш годишно со цел да го надгледува спроведувањето на оваа Конвенција од страна на Страните, особено за:
  - а. Известување за соодветноста на мерките во законот и практиката преземени од Страните за да се применат одредбите наведени во оваа Конвенција;
  - б.
    - i Изразување мислење за секое прашање во врска со примената на оваа Конвенција;
    - ii Давање предлози за олеснување или подобрување на ефективната употреба и имплементација на оваа Конвенција, вклучително и идентификување на какви било проблеми;

- iii Размена на информации и известување за значајни правни, политики или технолошки случувања;
  - iv Давање предлози до Советодавното тело на страните за измена на оваа Конвенција;
  - v Формулирање на своето мислење за секој предлог за измена на оваа Конвенција направен во согласност со член 19.
- 2 Групата на специјалисти може да бара информации и мислења од граѓанското општество.
  - 3 Групата на специјалисти се состои од минимум 10, а најмногу 15 членови. Членовите се избираат од страна на Советодавното тело на страните за период од четири години, кој може да се обнови еднаш, од списокот на експерти, при што секоја страна предлага по двајца експерти. Тие се избираат меѓу лицата со највисок интегритет признати за нивната компетентност во областа на пристап до официјални документи. Од листата предложена од секоја Страна може да се избере најмногу еден член.
  - 4 Членовите на Групата на специјалисти делуваат во свое индивидуално својство, се независни и непристрасни во извршувањето на нивните функции и нема да добиваат никакви инструкции од владите.
  - 5 Процедурата за избор на членовите на Групата специјалисти ќе ја определи Комитетот на министри, по консултации и добиена едногласна согласност од страните на Конвенцијата, во рок од една година по влегувањето во сила на оваа Конвенција. Групата на специјалисти донесува свој деловник за работа.

Член 12 – Консултации со страните

- 1 Советодавното тело на Страните ќе биде составена од еден претставник по Страна.
- 2 Советодавното тело со страните ќе се состанува со цел:
  - а. Разгледување на извештаите, мислењата и предлозите на Групата специјалисти;
  - б. Давање предлози и препораки до Страните;
  - в. Давање предлози за измена на оваа Конвенција во согласност со член 19;
  - г. Формулирање на своето мислење за секој предлог за измена на оваа Конвенција направен во согласност со член 19.
- 3 Генералниот секретар на Советот на Европа ќе го свика Советодавното тело на страните во рок од една година по влегувањето во сила на оваа Конвенција со цел да се изберат членовите на Групата специјалисти. Последователно, тоа ќе се состанува најмалку еднаш на секои 4 години и во секој случај, кога мнозинството Страни, Комитетот на министри или генералниот секретар на Советот на Европа ќе побараат негово свикување. Советодавното тело на Страните ќе донесе свој деловник.
- 4 По секој состанок, Советодавното тело на Страните доставува до Комитетот на министри извештај за активностите.

Член 13 – Секретаријат

Секретаријатот на Советот на Европа ќе им помага на Советодавното тело на страните и Групата на специјалисти во извршувањето на нивните функции во согласност со овој дел.

Член 14 – Известување

- 1 Во рок од една година по влегувањето во сила на оваа Конвенција во однос на договорната страна, таа ќе доставува извештај до групата на специјалисти кој ќе содржи целосни информации за законодавните и другите мерки преземени за да се применат одредбите од оваа Конвенција.
- 2 Потоа, секоја Страна ќе и доставува на Групата на специјалисти ажурирани информации споменати во став 1 пред секој состанок на Советодавното тело на Страните.
- 3 Секоја Страна, исто така, ќе ги пренесе до Групата на специјалисти сите информации што ги бара за исполнување на своите задачи.

Член 15 – Објавување

Извештаите доставени од Страните до Групата на специјалисти, извештаите, предлозите и мислењата на Групата специјалисти и извештаите за активностите на Советодавното тело на Страните ќе бидат јавно објавени.

Дел III

Член 16 – Потпис и влегување во сила на Конвенцијата

- 1 Оваа Конвенција ќе биде отворена за потпишување од страна на земјите-членки на Советот на Европа.
- 2 Оваа Конвенција е предмет на ратификација, прифаќање или одобрување. Инструментите за ратификација, прифаќање или одобрување ќе бидат депонирани кај Генералниот секретар на Советот на Европа.
- 3 Оваа Конвенција ќе влезе во сила на првиот ден од месецот по истекот на период од три месеци по датумот на кој 10 земји-членки на Советот на Европа изразиле согласност да бидат обврзани со Конвенцијата во согласност со одредбите од став 2.
- 4 Во однос на секоја држава потписничка која последователно ќе изрази согласност да биде обврзана со неа, Конвенцијата ќе влезе во сила на првиот ден од месецот по истекот на периодот од три месеци по датумот на изразување на нејзината согласност да биде обврзани со Конвенцијата во согласност со одредбите од став 2.

Член 17 – Пристапување кон Конвенцијата

- 1 По влегувањето во сила на оваа Конвенција, Комитетот на министри на Советот на Европа може, по консултации со страните на оваа Конвенција и добивање на едногласна согласност од нив, да покани која било држава која не е членка на Советот на Европа или на која било меѓународна организација да пристапи кон оваа Конвенција. Одлуката ќе се донесе со мнозинството предвидено во член 20г од

Статутот на Советот на Европа и со едногласно гласање на претставниците на Страните кои имаат право да заседаваат во Комитетот на министри.

- 2 Во однос на која било држава или меѓународна организација што пристапува кон Конвенцијата според став 1 погоре, Конвенцијата ќе влезе во сила на првиот ден од месецот по истекот на периодот од три месеци по датумот на депонирање на инструментот за пристапување со генералниот секретар на Советот на Европа.

Член 18 – Територијална примена

- 1 Секоја држава може во моментот на потпишување или при депонирање на својот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, да ја наведе територијата или териториите на кои ќе се применува оваа Конвенција.
- 2 Секоја држава може, во кој било подоцнежен датум, со изјава упатена до Генералниот секретар на Советот на Европа, да ја прошири примената на оваа Конвенција на која било друга територија наведена во декларацијата за чии меѓународни односи е одговорна. Во однос на таа територија, Конвенцијата ќе влезе во сила на првиот ден од месецот по истекот на периодот од три месеци по датумот на приемот на таквата изјава од страна на Генералниот секретар.
- 3 Секоја изјава дадена според двата претходни става може, во однос на која било територија наведена во таквата изјава, да биде повлечена со известување упатено до Генералниот секретар. Повлекувањето ќе стапи на сила на првиот ден од месецот по истекот на периодот од три месеци по датумот на приемот на таквото известување од страна на Генералниот секретар.

Член 19 – Измени (Амандмани) на Конвенцијата

- 1 Измените (Амандманите) на оваа Конвенција може да бидат предложени од која било страна, Комитетот на министри на Советот на Европа, Групата специјалисти или Советодавното тело на страните.
- 2 Секој предлог за измена ќе биде доставен од страна на Генералниот секретар на Советот на Европа до Страните.
- 3 Секој амандман ќе биде доставен до Советодавното тело на Страните, кое, откако ќе се консултира со Групата на специјалисти, ќе го достави до Комитетот на министри своето мислење за предложената измена (амандман).
- 4 Комитетот на министри ќе ја разгледа предложената измена (амандман) и секое мислење поднесено од страна на Советодавното тело на страните и може да ја одобри измената (амандманот).
- 5 Текстот на кој било амандман одобрен од Комитетот на министри во согласност со став 4 ќе биде проследен до Страните за прифаќање.
- 6 Секоја измена (амандман) одобрена во согласност со став 4 ќе стапи на сила на првиот ден од месецот по истекот на периодот од еден месец по датумот на кој сите страни го известиле генералниот секретар дека ја прифатиле.

Член 20 – Изјави (Декларации)

Секоја страна може, во моментот на потпишувањето или при депонирањето на својот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, да даде една или повеќе изјави предвидени во членовите 1.2, 3.1 и 18. Таа ќе го извести генералниот секретар на Советот на Европа за какви било измени на овие информации.

Член 21 – Откажување

- 1 Секоја страна може во секое време да се откаже од оваа Конвенција преку известување упатено до Генералниот секретар на Советот на Европа.
- 2 Таквото откажување ќе стапи во сила на првиот ден од месецот по истекот на периодот од шест месеци по датумот на прием на известувањето од страна на Генералниот секретар.

Член 22 – Известување

Генералниот секретар на Советот на Европа ќе ги извести земјите-членки на Советот на Европа и секоја држава и меѓународна организација која пристапила или била поканета да пристапи кон оваа Конвенција за:

- а. секое потпишување;
- б. депонирање на кој било инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување;
- в. секој датум на влегување во сила на оваа Конвенција во согласност со членовите 16 и 17;
- г. секоја изјава дадена според членовите 1.2, 3.1 и 18;
- д. кој било друг акт, известување или комуникација во врска со оваа Конвенција.

Како потврда на тоа, долупотпишаните, соодветно овластени за тоа, ја потпишаа оваа Конвенција.

Составено во Тромсо, овој 18-ти ден од јуни 2009 година, на англиски и француски јазик, и двата текста се подеднакво автентични, во еден примерок кој ќе биде депониран во архивата на Советот на Европа. Генералниот секретар на Советот на Европа ќе доставува заверени копии до секоја земја-членка на Советот на Европа и до секоја држава и меѓународна организација поканети да пристапат кон оваа Конвенција.

Земјите членки на Европската Унија одлучија да ги поврзат своите знаења, ресурси и судбини. Заедно тие изградија зона на стабилност, демократија и одржлив развој, истовремено одржувајќи ја културната разновидност, толеранцијата и индивидуалните слободи. Европската Унија се залага за споделување на своите постигнувања и вредности со држави и народи и надвор од нејзините граници.

www.europa.eu

Советот на Европа е водечка организација за човековите права на континентот. Таа се состои од 46 држави членки, вклучувајќи ги сите држави членки на Европската унија. Сите држави членки на Советот на Европа ја потпишаа Европската конвенција за човекови права, која претставува меѓународен договор за заштита на човековите права, демократијата и владеењето на правото. Европскиот суд за човекови права ја следи примената на оваа конвенцијата од страна на државите членки.

www.coe.int

Овој превод е направен со финансиска поддршка на Европската Унија и на Советот на Европа. Наведената содржина е единствена одговорност на Советот на Европа и не значи дека секогаш ги одразува ставовите на Европската Унија.

Превод кофинансиран
од Европската Унија

